
RAFAEL VALLBONA

SOC UN BOOMER

---

*La glòria i l'ocàs
dels fills d'una generació*

*«No vam ser concebuts
per canviar els designis polítics
del país i no ho vam fer».*

DESTINO

Rafael Vallbona

SOC UN BOOMER

La glòria i l'ocàs
dels fills d'una generació

Edicions Destino

Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

© Rafael Vallbona Sallent, 2022
©ColumnaEdicions, LlibresiComunicació, S.A.U. / Destino
Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona

Primera edició: febrer del 2022
ISBN: 978-84-9710-333-6
Dipòsit legal: B. 440-2022
Fotocomposició: Grup62
Imprès a Catalunya - *Printed in Catalonia*

Índex

Catorze milions	13
De nosaltres no se n'esperava res	17
De la politització a l'activisme social	23
La mort del Merma	29
Un adeu a la revolta	37
Els anys segurs	45
El final de la política	53
Cap a una nova realitat	61
L'ocàs d'un món somiat	69
L'agonia té forma de grip	77
<i>No future</i> , un punk filosòfic	85
Banda sonora d'un assaig	93
Enllaç a la <i>playlist</i>	107

Catorze milions

Soc una dels catorze milions de persones nascudes entre finals dels cinquanta i primers dels setanta que van capgirar la piràmide de població d'aquest país, i que vam rebre el nom lògic de generació del baby-boom.

En acabar la Guerra Civil, la ciutadania espanyola era migrada i envellida. Quaranta anys després, la influència i la pressió del jovent en la societat del moment va contribuir a precipitar la transició del franquisme a la democràcia. L'any 1985 més de la meitat dels habitants de l'Estat teníem menys de trenta anys.

No pretenc amb això atribuir cap protagonisme especial ni a mi ni als meus coetanis i coetànies. No vam ser concebuts per canviar els designis polítics del país i no ho vam fer. Els nostres naixements a penes van significar la lleu esperança d'un futur més digne per a moltes famílies

que aspiraven a tenir una vida una mica feliç i amb algunes de les comoditats de la societat de consum que llavors descobrien. Però les coses van anar com van anar, i ara, lluny ja de l'avantguarda social i amb bona part dels seus membres al llindar de la jubilació, la generació del baby-boom encara és la que sosté la depauperada bossa que paga les pensions, i la que haurà de suportar fins a l'extenuació l'insostenible model del mercat de treball espanyol.

Entre un punt i l'altre ens han passat moltes coses, algunes de bones, d'altres no tant, fins avui mateix, que un virus devastador, combinat amb el desmantellament que ha patit la sanitat pública els darrers anys de polítiques neoliberals, ens ha posat a tots a la vora del precipici i sense possibilitat de recular, a nosaltres com a col·lectiu generacional i al món que, al llarg de la nostra vida, hem conegut i contribuït a construir.

I així, d'aquesta manera tan poc memorable, els avui denigrats boomers hem arribat al punt de la desaparició de l'imaginari social que hem conegut i suportat, a l'apogeu de la liquidació del protagonisme col·lectiu. És el moment de la nostra fosa a negre.

De nosaltres no se n'esperava res

En Joan i la Maria Rosa es van casar l'any 1957, van fer una modesta celebració al restaurant Can Soterias i van anar a viure amb els pares d'ell. En Joan treballava d'administratiu a tres llocs, la pluriocupació va ser una novetat de l'època, i la Maria Rosa i la sogra brodaven inicials i sanefes a jocs de taula i de llit mentre escoltaven la radionovella de la SER. El 1959 Franco va apartar la vella guàrdia vencedora de la guerra del govern i hi va posar al capdavant un grup de tècnics que van liberalitzar l'economia i van obrir el país a la inversió estrangera. El resultat va ser un creixement del PIB de fins a un 7,2%, i, tot i que la balança comercial es va desequilibrar, els ingressos de la incipient indústria turística i les remeses dels emigrants van conformar una època de creixement: el conegut com a *desarrollismo*.

Espanya era el país més pobre d'Europa, i la pujança econòmica no ho va resoldre, però va obrir una escletxa d'esperança a aquella generació de joves parelles nascudes de la il·lusió republicana, una alenada d'aire fresc que les va fer creure en la possibilitat de gaudir d'una vida discretament joiosa. I d'una nit d'humil alegria, l'agost del 1960 vaig néixer jo.

Un sou, el crèdit i el consum van derrotar definitivament una societat que, fins llavors, només havia estat vençuda per les armes. Dos anys més tard va néixer la Montserrat, que, afectada de síndrome de Down, va morir unes setmanes després, i el 1964, coincidint amb l'arrencada del Primer Plan de Desarrollo del ministre López Rodó, en Joan va unir la família i va suturar les ferides de la pèrdua. Va ser la clau emocional.

I podríem dir que aquí es tanca l'expectativa de confiança que la societat va posar en nosaltres. Havíem portat alegria (banal, potser, però políticament eficaç) a un país depauperat i trist i, des del naixement, fèiem moure el consum. Ningú no esperava res més de nosaltres: aprendre una mica de lletra, doctrina i Formación del Espíritu Nacional, i engreixar la maquinària del treball que estava engellant el *desarrollismo*. S'esperava tan poc

de nosaltres, que ni tan sols als cervells pensants de la tecnocràcia opusdeista no se'ls va acudir que l'any 1968 la població en edat de batxiller passaria de mig milió a un milió dos-cents mil, i l'ensenyament públic va fer figa, és clar. Aquella va ser la primera i més sonada victòria dels boomers.

Les vies d'aigua obertes a l'educació franquista (sense recursos ni mestres) van ser aprofitades per moviments pedagògics en sintonia amb les modernes experiències de països democràtics i per iniciatives culturals i de lleure com l'escoltisme. La fundació de l'Associació de Mestres Rosa Sensat va posar les bases per a la transformació educativa del país. Si l'escola era capaç de canviar aquella jove generació majoritària, el país podia tenir futur més enllà de les fútils il·lusions del *desarrollismo* franquista, que era l'únic i magre bagatge que havia pogut aconseguir la generació dels seus pares.

Quan la dictadura es va adonar del fracàs de la seva escola pobra, adotzenadora i amb pudor de pixums, ja era tard. A més, la creació a correuita d'instituts de batxillerat va portar a la docència una nova generació de professors ben preparats i, sobretot, majoritàriament allunyats dels postulats ideològics del règim. I, entre el que van aprendre a les aules i el que van desco-

brir pel carrer, les noies i els nois del baby-boom es van adonar que, com que no s'esperava res d'ells tret de reproduir mimèticament la mediocre existència que la dictadura imposava a la societat, no tenien res a perdre si intentaven conquerir alguns dels anhels que, mig d'amagat o per casualitat, havien descobert a classe, al pati, amb la colla, a l'agrupament escolta o arrambant en la penombra d'alguna discoteca de poble.

El somni que movia la vida i l'acció d'aquells joves adolescents era lluny de les parets de casa, de la família, per descomptat de les institucions franquistes, i fins i tot de les fronteres del país. Eren quimeres fetes de llibertats individuals, miratges de coses que havien cregut descobrir en els turistes o que havien mig llegit en revistes que passaven de sotamà: rock, drogues, feminisme, contracultura, homosexualitat, poesia. I, com que no sabien que allò era impossible en aquella Espanya de Franco, ho van fer.